

СУЧАСНИЙ СТАН ЗАБРУДНЕННЯ ҐРУНТІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

В.І. Соколова, маг. кафедри прикладної екології,

В.Г. Ільїна, доц.. к.г.н

Одеський державний екологічний університет

За рахунок різкого зменшення кількості внесення органічних добрив (в 25 разів менше від необхідного) та не достатнього для позитивного балансу об'єму внесення мінеральних добрив –в ґрунтах області відзначається переважання процесів хімізації [1]. Зокрема, за період останніх 10 років відзначено зниження загального вмісту 55 органічної речовини в ґрунтах –на 0,17%, зменшення кількості рухомих фосфатів (на 3,0 мг/кг ґрунту) та запасів обмінного калію (на 9 мг/кг ґрунту) [2].. На сьогодні, в землеробстві регіону, для бездефіцитного балансу гумусу не вистачає біля 15 млн. органічних добрив для щорічного внесення [3]. Об'єми фактичного внесення органіки дуже мізерні і не в змозі перекрити статті витрат гумусу з ґрунту [4].

Дефіцит мінеральних речовин в ґрунті, в цілому по області, на сьогодні складає 111,4 кг/га, в тому числі-43,2 кг/га азоту, 32,7 кг/га фосфору та 35,5 кг/га калію. При тому, що фактична доза внесення мінеральних добрив складає лише 8-му частину від необхідного [5]. Всі ці дані підтверджують те, що органічна речовина та мінеральні компоненти ґрунту використовуються більш інтенсивно, ніж поновлюються [6]. Ґрунти області втрачають природну родючість, важливість якої важко переоцінити, бо саме ґрунти виступають в якості основного знаряддя та засобу існування регіону [7].

Різке зменшення обсягів внесення органічних добрив, що спричинено рядом соціально-економічних реалій-одна із основних причин прискорення процесів мінералізації та втрат гумусу. Значний обсяг земель області мають певний ступінь засолення та солонцюватості [8]. На рисунку 1 наведено графік забруднення ґрунтів міддю у Херсонській області у 2014 році.

Рис.1 – Забруднення ґрунтів міддю у Херсонській області у 2014 році.

На графіку видно, що максимальне значення спостерігається в Каховському районі, а мінімальне – у Бериславському районі.

На рисунку 2 наведено значення забруднення ґрунтів цинком у Херсонській області у 2014 році.

Рис.2 – Забруднення ґрунтів цинком у Херсонській області у 2014 році.

Максимальне забруднення цинком спостерігалось в Чаплинському районі, смт Чаплинка, а мінімальне забруднення – у Великолепетиському районі та Великопільському районі.

На рисунку 3 представлено графік забруднення ґрунтів свинцем у Херсонській області у 2014 році

Рис.3 - Графік забруднення ґрунтів свинцем у Херсонській області у 2014 році.

Розглядаючи графік, бачимо, що максимум спостерігався у Каховському районі, а мінімальне значення – у Високопільському районі.

На наступному графіку (рисунок 4), представлено розподіл забруднення ґрунтів кадмієм у Херсонській області у 2014 році .

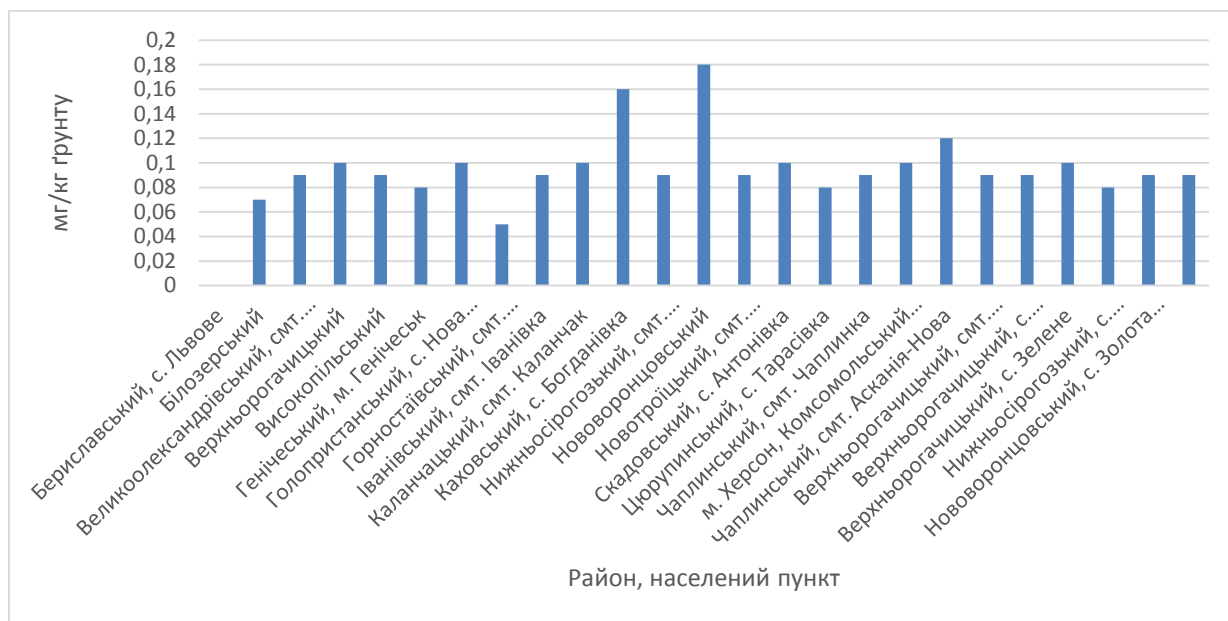

Рис.4 – Забруднення ґрунтів кадмієм у Херсонській області у 2014 році.

На графіку наочно представлено, що максимальне значення спостерігалось у Нововоронцовському районі, а мінімум – у Горностаївському районі, смт Горностаївка.

Розглянемо графік, який характеризує ґрунти за вмістом гумусу (рисунок 5).

Аналізуючи вище представлений графік, робимо висновок, що найбільший зміст гумусу у Високопільському районі, а найменший - у Новій Каховці.

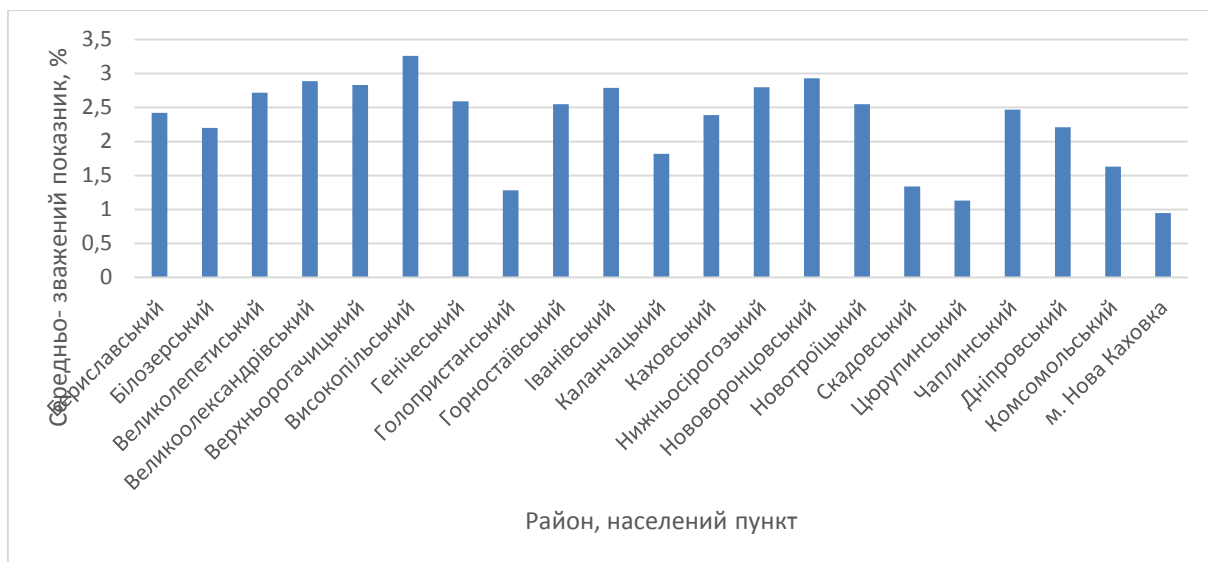

Рис.5 - Характеристика ґрунтів за вмістом гумусу

На графіку (рисунок 6) наведено характеристика ґрунтів за вмістом рухомих сполук, а саме фосфору, за методом Чирікова.

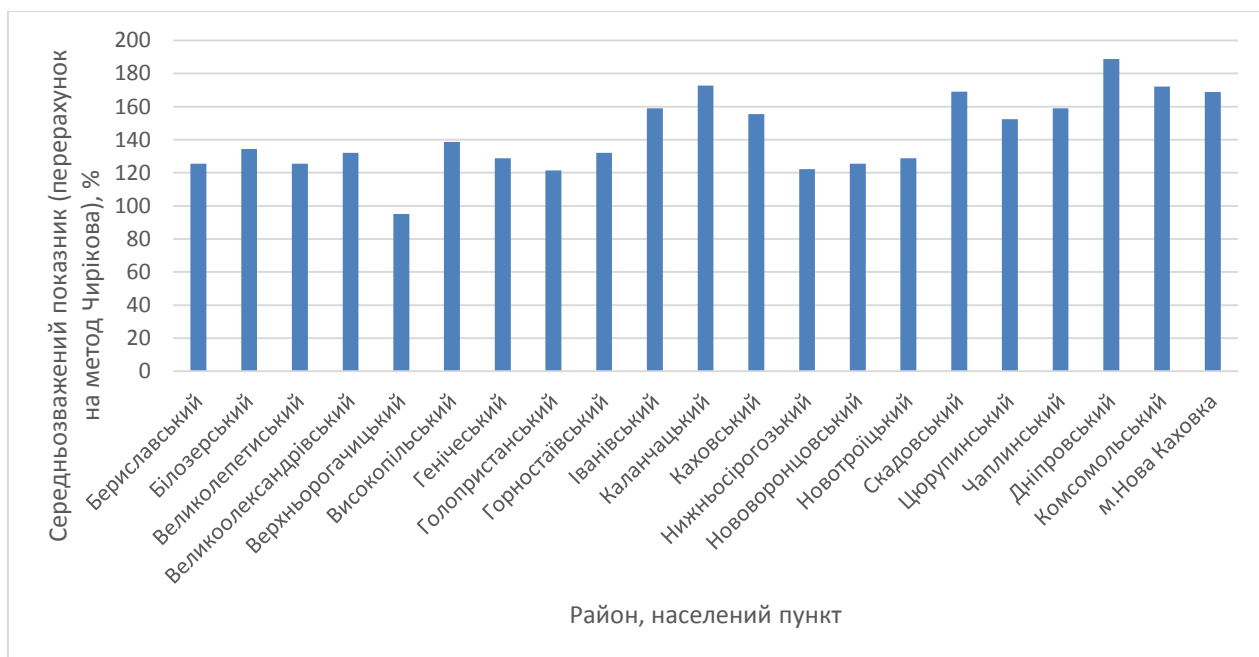

Рис.6 - Характеристика ґрунтів за вмістом рухомих сполук фосфору. Середньо-зважений показник, % (перерахунок на метод Чирікова).

Максимальне значення вмісту сполук фосфора спостерігалось у Дніпровському районі, а мінімальне значення – у Верхньорогачинському.

Представлено графік характеристики ґрунтів за вмістом рухомих сполук калію, за методом Чирікова (рисунок 6), середньо-зважений показник

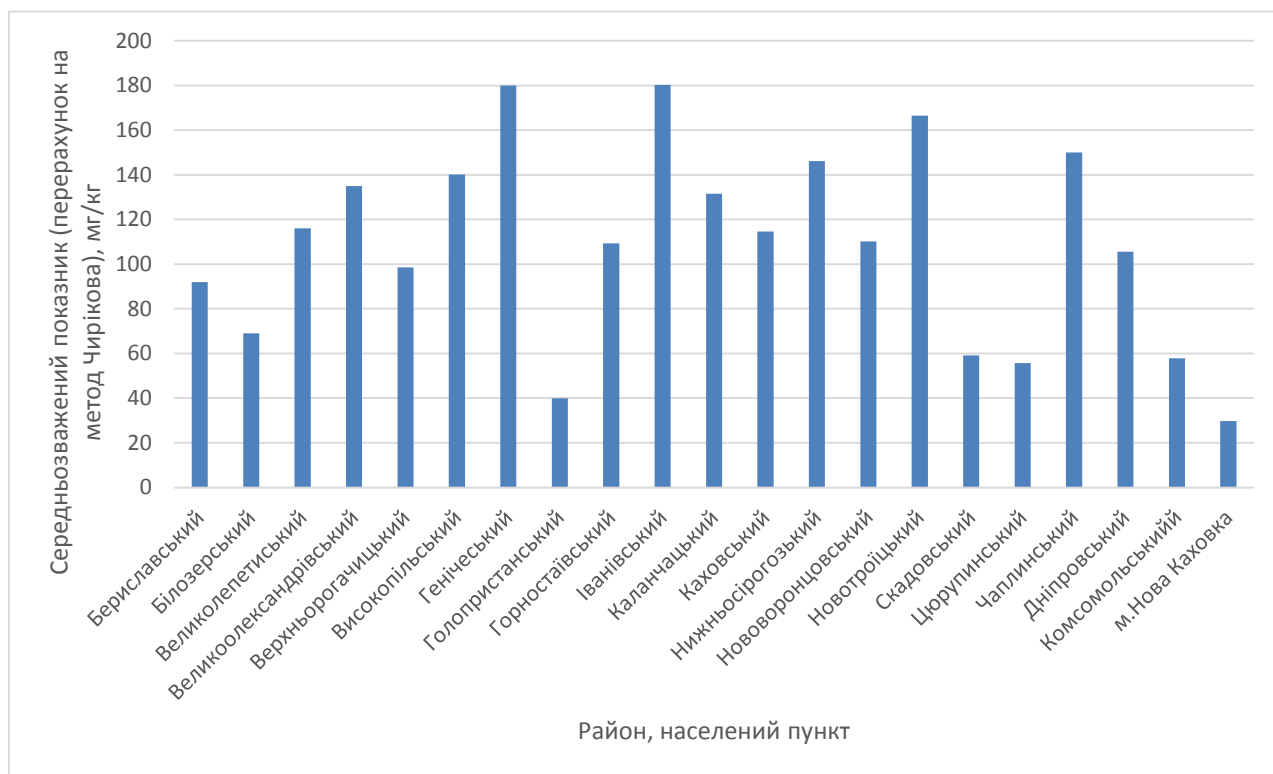

Рис.7 - Характеристика ґрунтів за вмістом рухомих сполук калію.

З графіку видно, що максимум спостерігався у Іванівському районі, а мінімум у Новій Каховці.

Найбільш забрудненні важкими металами являються Каховський, Чаплинський та Нововоронцовський райони Херсонської області.

Розглядаючи ґрунти за вмістом гумусу, робимо висновок, що найбільш збагаченими являються ґрунти у Високопільському, Нововоронцовському та Великоолександрівському районах.

Найбільший вміст рухомих полук у ґрунті, спостерігається у Дніпровському, Генічеському, Іванівському районах області.

Література

- 1.Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища у Херсонській області у 2014 році. м.Херсон, 2015. 291 с.
2. Агрохімія: Підручник/М. М. Городній та ін. К.: ТОВ "Алефа" 2003. 778 с.
3. Агроекологія. Методологія, технологія, економіка/В. А. Черников, И. Г. Грингоф, В. Т. Емцев и др./Под ред. В. А. Черникова, А. И. Чекереса. М.: Колос, 2004. 400 с.
4. Грабак Н. Х., ТоніхаІ. //.,Давиденко В. М., Шевель І. В.Основи

Ведення сільськогосподарства та охорона земель: Навч. посіб. 2-е вид-ня. К.: ВД “Професіонал”, 2006. 496 с.

5. ДСТУ 4362:2004 Якість ґрунту. Показники родючості ґрунтів. К.: Держспожив стандарт України, 2006. 19 с.

6. Полупан М. І., Соловей В. Б., Кисіль В. І., Величко В. А. Визначення еколого-генетичного статусу та родючості ґрунтів України. К.: Колообіг, 2005. 304 с.

7. Оценка и регулирование качества окружающей природной среды /В.И. Седлецкий, А.Д.Хованский, Н.С.Серпокрылов и др.; Под ред. Н.Д. Порядина, А.Д.Хованского. –М.: Прибой, 1996.

8. Кирюшин В.И. Экологические основы земледелия. –М.: Колос, 1996.